

LTK Beets

E 2 1

Dits die Hollantſche cronike.

Eerſamen ende gheduchten vaderen Edelen Princen ende Heren.
Frederic van Blanckenheym Biſſcop der heiligher Kercken
van Utrecht. ende Wilhelm Hertoge ende Grave van der
Palenſe. ende Prince des Lants van Holland. ^{uwer}
mer om dat ic niet en wille. dat myn Zijn yet vorderve
ſtille te liggen in ledicheden. zo begin ic ons Croniken. die
tijt te beſchrijven vanden ghenen. daer wi ons begin af heb-
ben. ende dat ende. ende want die yeesten der Princen.
zo veel onder ghemenghet Zijn. datmenſe niet lichtelic ghe-
ſeiden en mach. behoudelic den yeesten horen rechten
ganc. zo wilec aen beghinnen van den eerſten. dat Adam
ons eerſte vader gheſcapen was. tot Chriſtus geboorte v. m.
c. ende xcix iaer. ende daerna van de Keipren. ende daer
na wie ſi waren die doer Lande ant bewoonden. ende
daerna wieſe de ſtuerden. ende daerna wieſe weder te-
ſaten. ende beoraſachden mitten Zwaerde. ende daerna wie-
ſe wonnen ende dwonghen ter heiligher doper. ende daarna
wie die Hollantſche grauen waren. die Holland ant be-
ten ende regierden. ende hoe verre hoor. leerlicheit ende hoor
recht gheing in Keiſlant. alſo als ic beſcreven want tot
Egmond in den Clooſter. ende ooc in andren boecken
vint Latyn. in vrayen ontconde Zonder fabele ende
Lueghen. ende want God gheoorlooft ende gheordineert heeft
zo ſullen die Heren weſen. om alle die Lande te regierne. die
graede te caſten. ende die goede te beſcremen. ende terant
mitten Zwaerde. ooc zo en kinck mi niet wel en goeghen. dat
te Heren vanden Lande veel vreemden yeesten weten.
ende Zyt niet wijs en ſijn. waen ſi ſelve gheproten ſijn
ende wie die eerſte waren. in onder tiden. daer ſi tlant nu
af beſetten ende nutſcap daer af hebben daer ſi af
leven. zo ſond ic Beieren pinne daer an liggew omdat
te weten wten Latine te dants. ende bidda hem die nye
began. dat hi mijn pinne zo verclare. dat ic doer Croni-
ke vergraderen moete. ende hebbe doer tegenwoordige historie
ghebeſeicent zoic alre cortſte mochte. wilcke Cronike ic
u Hertoge Wilhelm. grave van Holland. uwer waerdicheit
daer in ſtelepen om dachtkotinge. ſenken moete tot enen
nyenjaer. ſo beghinc ic alre eerſt.

Na der jarē m.c. en xcix; hier na optē VIII^{te} kalende van Januarij
optē Sondach nacht. ward gheborē tot Bettehē Juda. ons
verlosser Ihesus Christus. wart God een mēsche. vāder vrenre zalygher
maecht Marien. in des Keizers Octaviaens xii^{te} jaer. die dierste
was die mē Augustus hiet. en Augustus bedūit. die een dine
meerd. en hi was een ghebieder ouer al die werelt.

Spate.

Dat keiserlike regiment begā onder desu Octaviaen. die dierste. en
Augustus. der werelt en der stat van Rome. vanden ooste totē
westen. en van der Zuiden totē Noorde. en van den onmoganc
der zee. en ghebood enē vrede ouer al die werelt. en al dat velle
woude aenbedē voor enē God. en zo wat Julius Cesar sijn
vrm. niet bedwanghē en hadde ant Roomse Rike. ~~zoude~~
daer bedwangē des Keiser Octaviaen. en in sijnē tiden zo ware
der Berghere van Rome. xvi. van c. m. en lxxx. vries Historie in
telang te sijnē ware. Na sijnē doot quē een Keiser die
Tiberius hiet. inden jaer ons Heren. xvi. in vries tēde Christus
gheschiedt wart en na hem inden jaer ons Heren. xli. quam een
Keiser die Caius hiet. en na dese quam een Keiser die Claudius

Itē in dē iare ons Heren. m. cccc. en ix. zo heeft deez
edel prince ghesoent. en tot allē goedē dinghē ghe
brocht. des hem niemēt onderwindē en houde. noch
ghelooft en was. als van dē dootslage. die dē Hertog
ge van Orlgens Borgongen ghedaen hadde. aen den
Hertoghe van Orlgens sijnē neue. dat hi wel ghe
soent heeft. en die van Vrancryc in grotē ruste. en
vrede in gheset heeft. des hi ouer al Vrancryc
tmeen ghebet heeft.

EXPLICIT CRONOGRAPHIA PER MANVS BEYEREN.
ARMORVM REGIS DE RU RVIRIS ANNO DOMINI. M.
CCCCIX. VRBANI.

Explicit cronographia Episcopatus Traiectensis et
comitatus Hollandiae. per manus Beyeren. quondam
Gelve. armorum Regis de Ruivis. anno domini. m. cccc.
ix. ipsa die Urbani Pape.

Nader jaer $\text{VM. C. en } \text{XCIX}$; hier na optie VIII^{te} Kalende van Januario
opten Zondach nacht. ward gheboere tot Bettehē Juda. ons
verlofer Ihesus Christus. wart God een mēsche. vāder reine Zaligher
macht Marien. in des Keizers Octaviaens xIII^{te} jaer. die derde
was die mē Augustus hiet. en Augustus bedūit. die een dine
meerd. en hi was een ghebieder ouer al die werelt.

Spate.

Des keiserlike regiment begā onder desu Octaviaens. die derde. en
Augustus. der werelt en der stat van Rome. ij vanden ooste toten
Westen. en van der Zuden tote Noode. en van den onmaganc
der zee. en ghebood enē vrede ouer al die werelt. en al dat vlc
woude aenbede voor enē God. en zo wat Julius Cesar sijn
om. niet bedwonghe en hadde ant Roomse rike. ~~zo~~
doet bedwanc des keiser Octaviaens. en in sine tiden zo was
der Berghere van Rome xvi na c^{m} . en lxxx^{m} . vint Historie in
telang te sijnē ware. Na sijnē doot quā een keiser die
Tiberius hiet. inden jaer ons Heren. xvi . en was tēde Christus
ghescreust wart en na hem inden jaer ons Heren. xli quam een
keiser die Gaius hiet. en na dese quam een keiser die Claudius
hiet. int jaer ons Heren. xlv . en daer na int jaer ons Heren
 lxx quam een keiser die Nero hiet. en was een zwaer gheisel
alre goeder lude. hi regneerde xiii jaer. vii maende. en xxix
daghe. des verminderde en verdorste zee dat Roomse rike.
belecket en brocket van sijnē goeden name. als Suetonius seit
van hem. Omdat hi selve zo veel buesheiden inden lere
hadde, zo en hielt hi niemēt voor goed. en daer omme zo

destrueerden zeer die kersten lande en sommige ande die niet kersten en waren
en mit groten ^{1/2} bloedigen striden en manslachten lbonnen si seel conincke
en lande. Deze lude waren gheten bi namen. Sippides. Alany. Germany. bi
Wandaly. Auerry die men sic hunen hiet. en Slaunen die men bykten hiet.

besaech die stede in sijnre moeders lichaem daer hi in ghelege
hadde. hi doede sijnē meester Seneca. die een oom west van Lu.
cano des grote Poete. in enē bade ter aderen mit eenre
veninigher vliemē. hi creinste sijnē Peter. en onthoofde
sint Pauwels. en hi maecte menighen Martelaer. en hi

Nader jaer **V.M.C. en XCIX**; hier na opte **VIII^{te}** Kalende van **Januario**
opte **Zondach** nacht. ward gheboere tot **Bethlehē** **Juda.** ons
verlosser **Jhesus Christus.** wart **God** een **mēsche.** vāder **reinne** **Zalepher**
maecht **Mariēn.** in des **Keisers** **Octaviaens** **xIII^{te}** jaer. die **derste**
was die **mē** **Augustus** hiet. en **Augustus** bedūit. die **een** **dine**
meerd. en hi was een **ghetieden** **ouer** al die **werelt.**

spate.

dat **keiserlike** **regiment** begā onder **desen** **Octaviaen.** die **derste.** en
Augustus. der **werelt** en der **stat** van **Rome.** se **vanden** **oeste** **toten**
westen. en van der **Zuden** **totē** **Noorde.** en van den **omganc**
der **zee.** en **ghebood** enē **vrede** **ouer** al die **werelt.** en al dat **volc**
woude **den** **bede** voor enē **god.** en **zo** **wat** **julus** **cesar** **sijn**
oem. **niet** **bedwonghe** en **hadde** **ant** **Roome** **rike.** ~~zo~~
dat **bedwanc** **desen** **Keiser** **Octaviaen.** en in **sijnē** **tiden.** **zo** **was**
der **Bragherē** van **Rome** **xvi** **tot** **c^m.** en **lxxx.** **vies** **Historie** in
telang **te** **seriē** **warē.** Na **sijnre** **doot** **quā** **een** **Keiser** **die**
Tiberius hiet. **inden** **jaer** **ons** **Heren.** **xvi.** in **was** **tide** **Christus**
gheschiedt **wart** en na hem **inden** **jaer** **ons** **Herē.** **xii** **quam** **een**
Keiser **die** **Galius** hiet. en na **desen** **quam** **een** **Keiser** **die** **Claudius**
hiet. **int** **jaer** **ons** **Herē.** **xv.** en **daer** **na** **int** **jaer** **ons** **Herē**
lix **quam** **een** **Keiser** **die** **Nero** hiet. en **was** **een** **zwaer** **gheijel**
alre **goeder** **lude.** hi **regneerde** **xiii** **jaer.** **vii** **maende.** en **xxix**
daghe. **desen** **verminderde** en **verdorjde** **seer** **dat** **Roome** **rike.**
bedecket en **brocket** van **sijnē** **goeden** **name.** als **Suetonius** **zeit**
van hem. **Omdat** hi **selve** **zo** **veel** **bues** **heiden** **inden** **luse**
hadde. **zo** en **helt** hi **niet** **voor** **goed.** en **daer** **omme** **zo**
gheoorloofde hi **alle** **die** **sijnre** **sine.** **die** **quaetheit** **tedoenē** **die**
se **mochte.** in **sijn** **begin** **was** hi **goed.** **mer** **int** **leste** **zo** **wert**
hi **die** **bueste** **van** **alle** **den** **Keisere.** hi **dode** **die** **gnatoren.** hi
dode **te** **heite** **God.** hi **dode** **sijn** **eyghen** **wijf.** en hi **lach** hi
sijnre **Zuster.** hi **dode** **sijnē** **broeder.** en **sijnre** **moeder.** en hi
belaech **die** **stede** in **sijnre** **moedens** **lechaē** **daer** hi in **ghelegē**
hadde. hi **dode** **sijnē** **meester** **Seneca.** die **een** **oem** **wert** **van** **Li.**
cano **des** **grote** **Poete.** in enē **bade** **ter** **aderen** **mit** **eenre**
veninighen **vliemē.** hi **crūste** **sente** **Peter.** en **onthoofde**
sente **Prüwels.** en hi **maecte** **menighen** **Martelaer.** en hi

De wrake ende doftinatie van Jeruzalem; naarl. in Maerlant's Ryngyfel. In Rome
beschryft. pag. 94. 95-97.

deze Kersten deefte papantie. deez Nero als die Roomfche historie
hert. hadde veel goeder lude vande rade. om dat hi fyn mistriet
berispte. hi fleck Rome te vier hoeken an. hi pleck twisfche
mit gulden nette. en die ropen van fegure zide. en he en dede
hemmermeer een cled meer dan tweewerw an. en hi hadde
alle fyn mule befie mit zilveren loefijre. en hi haette alle
goede lude. en in fynen tiden zo ward dat Liedfche gefuete
rebel. en onghoerfaem den Rominen. zo dat hi Lande enen
edelen heer. die Tylus heet over hem tot Hierufalem. diefe
Zwaerliche pleechde. als staet becreve inder wracke van Hieru-
falem. ende hi fynen tiden tijt zo ward die minre jert Jacob doot-
gheslagen tot Hierufalem van enen volre. en in ghenen dinghe zo
en was dees Keijzer Nero costeliker noch fcaeliker dan in tijen
moringhe. wat dat maecfel van finen Pallase dat was verferd
mit costeliken ghesceente. van goud. van zilver. van yvoor. zo uter
cite dat het in cote woorden niet te begripē en is. ten loken
ward hi verdrevē vint Rome. en hi fleck ten selve doot. mit
enen ftock. daer hi fcarp maecte mit finen tande. en die wolver
atene (pe) (atenē) Als dat hi ove fommighe vande raedslude
verdruef uter stad van Rome. zo datter ii verdrevē worden. die
ene heet Gramis. en was ene vande Edele Senatoren. en
en heet Anthonis. ende was een van den waerden Tribunen.
Gramis gran mit finen Ridderscap trecken dier Gallen. en
grāns dier Ardēnē en in Vestlinghe. daer hi want en Pō-
pō Teravelch heet wat. ende daer maecte hi fin troninge.
en heette Agnia. ende daer van of leeft die selve stat hoor
name. ende heet Agnia grani. dat is Aken.
Anthonis toech mitten finen dier Duitslat. en gran hier.
reder inder wilder nederzaf land. dat nu erichlant is of
Hollant. daer hi tiden froom des rijns maecte een veste
in den jare ons Heren 14. die heet na finen name Anthonis.
dat nu vrecht is. zo datter fin mit craftē Lage tijt die
veste hielden ende beseten. zo dat ii gheslachte van van volcke
granen daer. die hieten die Wilten. en die Slaven. ende com-
ren hen de veste af. die Anthonia heet. ende vernielden daer
na in onlange jeren. overmits der Menschen fouden die God-
ren hem verdeckē woude. zo gramē mit groter hecraft penith
manier van volcke mit Barbaren. en vint ene Procelat dat
Scandavia heet. die overmits Goets verheconisse al Europe

* hier begint het parkement.

dati terde deel vader werelt gemenlike queldre ende * desseu den 5.
Zeer die kersten lande en sommige ande die niet kersten en waren en
mit groten vloedigen steden en maessachten wunnige veel conincute
en lande. Dese Ende waren gheten bi namen Gypides. Many.
Germany, Wandaly. Awey die men oic Keunen hiet. en Haven
diemen wyllen hiet. De gypides bedwonge ypsien. Many wunen
oostewijf. Germany wunne panonien. Wandaly wunen effrike.
die gotten wunen cathelongen. hunen wunen walfchland. Haven
wunen al hollant. In wilede volc datmen flaven hiet nadat
si die stat die antonina hiet godeskeerb hadden. deden si
teymmeren enen alten vasten Caesteel aldair dat vanden wic.
die volc sijn raem ontfinc en heta wyllenborch. Dair nalange
tijt maecten die wilten een leendracht mitten vixan dat si wou
den (rijn) bewaren en mit seckraeck anvechte en de sturen
alle t walfchland. Ende also die zoompke hestwa seit so was
in die tiden en keyser kerken den Valencianus heta. die vorman die
tidinge van onvroede volc wic hoir oefft was en om hoir wrechtheit
te wedyfden. so gram bi sijn gebede te samen een heer van veel ge
wapente volcs dair hi dat onvroede volc mede onvroede. Dair ge
spriede dat des keyser dat onvroede volc vorman en bedwanc. dat
hi nam hoir cepe en over dair mede den Rijn reder ende was so
reder hoir caesteel tot wyltenborch. Dese keyser bedwanc alre eert
die vriesen en als hi dit caesteel ge de stuerd hadde, keerde
hi van daen en bleeff dair na wogende keyser sommige jaren.
dit gspriede inden jaer ons heren viii en ix.

[D]air na en deel jaren als Graechus keyser was. In dien tiden was
en Coninc die Franckan die Dage hiet en was gecomen
van France van Troyen. Dese co keyser hiet hollant in sijn
bedwanc ende dede weder maken dair dat caesteel tot wyltenborch
gestaen hadde. en caesteel van alten jondenlijge groten getimmer
de stat hi seckrecht roemen dede. en se nad den Calix Trajosten
dats spelic te duntche te seggen. en overer. want men dair over
over en vertelde den caesteel van seckrecht comanlege van menige
hande goede die orden Rijn ense tiden seiter se overend. In die
seggen en is wel also gelooflic (so) dat secht witer maren
meer te lande waert en leyt. so wort dit sechelen seckrecht om dat
duntlant leyt onder se. Dorse. welke portingen van seckrecht
getimmerd waert die onste seck. en die en seinte Thomas die
opsteld.

[A]a defen alle in den jaer ons Hen G. xliij deden die preester groeten ¹¹³ ¹¹³ ¹¹³
om te hebben dat vreeske volc mar 7 ons alom niet. Want dat kerke-
lige volk stont altoit te jenne dat heilige gelove uut harre lande te
keren en trocke die eerste kerke en daer de moyden si al hollant met
Levaren ontloge. Ohy sult weten dat dat gesichte van schand
optie tijt mede hollant was iutgenomen vreeske en was een volc een
wachleke levende mit malkande ontlogende tegen die heylighe vreeske
mar eenwel vast al vander racie der vreeske alwatt dat sy
beden gelove gepeyde wroten vanden vreeske en bleven een wachle-
ke hit malkander in eenre eenre ende van eenre mariane. ter tijt
was dat si van den edelen coningen van Francken ontweert, opeyden
wroten alle in een gaefffijp en in een biddom gelijc hier na geson-
den ¹¹³ ¹¹³ ¹¹³
von staet. Ertige lude die der dinge ontweert niet. verstaen
die menen dat dit coning van Franck was die hollant ende
iutgaven dat si billic wel proeven. Joden dat si onrecht seggen.
want hollant was walsen tonge en was roek onder der vreeske onder
kancheit. mar 7 waren coningen der Francken en waren vrel
offrecht en erste Franck dat nu Francken land heet. Also als
die edel Franck van Troyen die hant vreden. sijn eerd begreep
de hem selven raende doe hi van troye verdriven was mitten jaer
daer die coningen van Francken off gecomen sijn dat waren
die meeste coningen van der werelt in dien tijde. salk den
Reyden en plagen meental dinstuhlants ende dat land ontweert
pays dat nu Franck heet te bekere mitten Levaerde en hielden
hier pallasie en woufede so te ¹¹³ ¹¹³ ¹¹³
te mens in ardenne en daerom heet in lofrike ende waren zeladen
te pays. want dat al een nu gewonnen land was vanden Francken
daer die francoyse off gecomen sijn. want dat nu Franck heet
plach te heeten in latyn francia tagata. dat te seggen gemanlelt
franck. daer om heeten die francoyse in latyn francique dat
in drentsche te seggen geboren vanden Francken. dat Franck
van Troyen deede coningant van troye come ende sullen beden
sijn daer hijt begreep hadde. Ende overmits die hovechheit
van der Franckse crown die optie tijt was in Francken
lande. so hieton die lude roek ludensplages die vrye Francken
ome datlat roomphe rijk so hovechheit bi hem ¹¹³ ¹¹³ ¹¹³
geert wort. Puppyn die grove was diintich geboren. sijn
Loen Kaet mateel wort in drechte gewonnen en geboren te troye
Dese mateel maecte sijn pallasie te Colen dat drentsche plach te
heten en tyndert dat daer nu staet onser vrouwen kerke int capitolium
Puppyn die dwerch sijn Loen drentsche Ende Kaet sijn Loen. daer
gelijc dies waerde Lucham mit tot Aken. daer he mecht te
wonen plach eer hi troomphe rijk verreech te kuere der vreeske

van Alamancie. Daar na als si met Franzen dagelijc veel anfloste
hadden die oete tijt heyden waren en wederomlijck toe aenrochtent.
so bleven die vranckp coninge en in dien lande so dattet veel bewont
worde. En kaerl dede wijngent bringen diit vrancken en deden
setten over al in vranckrijck dat een loet bequaem land is. so dat
si weder die tijt die vronz aldair gekonden hebben die
si mitt bevelinge des heyligen ryck toe groot en wijt gemaect
hebben. Doch nafterdien. dat si hem aldair so vaste weder.
seickeden. so is dat heylige rijck enit haren haeten gecomen
als kenlic is. want si hem doe meer ter walpker lant gaven
den ter duintcheren. Die wale dat rijck niet beritten en
groogen als die paeris dat ordinerde in gemenen rade mitten
abningen van Germanien van vrancken en van latijn dat nu
altezame almancien heet. dat dat heylige rijck altom gecogent
fonde wesen vanden duintcheren. ende daerforden kaffen
beden hogen kuervoeten die in almancien toe toe geroecht
worden. weder dat dat rijck de Grieken opvolgen. wort hi gemenen
rade der heyliger kerk en des heyligen ryck. oornit dat
si der kerken ende der heyligen opvolge toe wesen hulpe weyge den
tegen die heylige jarafine die die heylige kerk en heyligheit
in ytalien toe verdrucken en in antiochie verdrucken. dair die
dierchande duintcheren naerem willichlic toe berit waren en
in goet eren en der moeder kerk die barbaran ende jarafine
gint hooren. (si) moegentheid verdreven. welck drieterhande (si) dunt.
die tonge waren Germanien. vrancken ende latijn. die die alle
samen mit euen name gekete wordē Alamancien. dat is dunt.
sij te seggen. een groote vogel. want die aern des heiligen
voorn hem ryck grote vlaglen heeft veel cleen vogelkijn onder
te gesindelen en te hacten. Hierom hebben si onrecht die die
coninge der vrancken heten coningen van vranckrijck want vranck
rijck en en nu land viden antiochie en in gebeten der vranckrijck
overmits dat die vrancke dat land wonnen vanden heyligen
en is vel te proveve dat die vrancken noch hondert jaer wa
ren voor die franjose. want tyeen vel offacht toe Abraham acht
jaer ont was. Hier na omdat die franjose groot wort in mitten
walpker nae als si den vrancken affginge dair si off geco
men waren ende si vanden heyligen rijck geft worden hi gemener
overdrachte en viden grote kaerl selve toe dragge want si recht
mette dat die duintche dat rijck altom behoude. fonden so he
selve een vranck duintche geboort. so wart daerna den franjose
te moctroene geordineert dat die een gedeilt fonde wordē. Ende
want die kerkheit haet in dunt principael naeem so fonde

Bartholomeus de Engelen, over de propretaten der dinge.

hetten die romeynen yfaliaem die kerke, omdat sy hi hoeghst waren
van der heyligen gelove. Die gemeynen ende vrancken des sijn, die danc
sijn sonde hebben dat ryck om hoire mogheheit. Ende die payfoik
ende walen sonde hebben die sole om hoire wyckent en droochheit
sef als dat soch hieldens lagede is.

[16] ^{of d'and} Als als men vint bescreven in en boeck dat heet de propretaten
zeem in den vyftenden boeck in en d'yn provinie glegen in
den rijn daer (s) die rijn in die see gaet, vande stochet Luitwaert
an Habant ende grolant, en oostwaert an vreslant en westwaert
an noortwaert an die engelsche en scotche see. en westwaert an
len. pecardien. en an vlandren. en in meest en broclant en alle
sint mitten armen vander see en daer sijnd geralsicht. en heeft
rivers, walen ende meren en fonderlinge ghet weylant wainen
daer veel beesten in sijn. en die eerde is tot jonmigen wegen keck
vruchtbaer. Die sijn daer botphen in tot veel staden, daer in elce
beesten vreden (s) ¹⁷ Als dat daer gaet gaecht is. en tot
veel steden, ik moerich daer men een materie sijn maect die vint
die is te beren. en is en ryck lant van veel couplenden en van gae
den die inder see en vden ririeren varen van welcke la. die die
looffhat gheten is nader latijne trajecten. mer lchecht loest
sijn d'indit, want sijn d'indit lant behoort nader gelegenheit
inder seeden en nader talen want het in die provinie is van
redernaten en dat volc is groot van lichaem. Harck van
krachten. stot van herten. sjoen van aenfecht ende van ledent
zeraem van seeden en vromedich. gode ontfeinde en min be
geren (s) te zoven den ander d'inditken, g'proue, en vrecht
en quetlic den gasten. Tot hiet is g'proue wten boeke dat
mer hiet de propretaten zeem, s'ade. d'indit hie late is g'heten
hoeklant want daer veel louts en bocht is. plecht te wesen. mer
die hetet hollant want daer een better ontgeden is bi welle
dergeense dat s' vinderden.

[17] Die provinie van van (s) bis) vrancken die kerking sijn
g'heten, berechten lange tijt dat romsche ryck, die deel den
al vllant als men hier ha het vstaen sal in twee heerfchappien
alpe en een sijn en en. en. graeffcap. want kerl diene martellig
heet, die een co was der vrancken en him onderwant die heer
fchappien van Germanien en vrancken. gaff der kerke lchecht die
eeste gave, die co haet diemen den Calen heet en ha zoond
ghef. wa s gaff der heerlicheide van hollant die eeste graeffcap
al wast dat, van andre luden daer te voren bekend hadde
gewest, alpe van Antoinz de romeyn en sijn racomelinge alpe
s' menichfondich worde. dat het noot was en enen hoere te hebben. en
de op dat wy bekenne mogen dat alre eeste begin beyde vande
bifon van lchecht en van der graeffcap van hollant, s' is noot
dat wy beginnen, en dat oispronck vanden wten yelsten van
ynglant.

Oralgie

Millebrud.

Europaea hitoria Bedae

* pag. 10. volke.

Rabod.

[A] So die Engelste historie inhoud. so quamen die nedersassen mit ongen-
 telde sassen in sctingen dat men nu ynglant heeten wonen
 dat land, en bleuen daer en. Ende die paent Gregorius die heylige leere
 bekende die selve lude toter gracen des doot als bi twee leeren. een
 heet Augustijn en dander heet mellitus als in oralgie befoeren is. van
 welken nedersassen ofte viersen overmits der vortien. cheit ¹¹⁷³ ¹¹⁷³ ¹¹⁷³
 geboren wart een kint ¹¹⁷³ Millebrudij heet en sijn vader was Millebrudij ge-
 noemt. die sijn kint Millebrudij begeven breedens gaffe te leeren, wies
 clooster dat harpen heet. daer wart hi clerc geleert en onfene
 aldaer ... me. Ende tot sijn ~~xx~~ ^{xx} jaren bleeff hi daer in ¹¹⁷³ ¹¹⁷³ ¹¹⁷³
 Daer na ghinc die jongelinc van duechden tot duechden opclymende
 ende sochte mit grote vlete die soetheit des levens en quam tot
 sante Egbert die die eerste bisscop was van ¹¹⁷³ ¹¹⁷³ ¹¹⁷³ ¹¹⁷³
 ragenvolcht als een overte meester des sennenden levens tot ¹¹⁷³ ¹¹⁷³ ¹¹⁷³
 sard opdat hi daer sonder comen van bytliken dingen mochte
 leeren ^(leeren) een heremitelic leven. Ende van desen Egbert ⁽¹¹⁷³⁾ ontfene
 Millebrudij sijn presterlic orde. Daer na als die ecclesiastica
 hitoria sijn so sende des sante Egbert. wroette sijn desupel
 in Germanien opdat hi den ongelovige volke leeren mochte die
 waarheit der heiligen ewangelien. mar dese wroette wroet so we-
 derstaer mit des viants beken decheit dat hi mit sijnre leer an
 dat lande volc luttel vordere en aldus ongedaen sijnre boeke-
 scap voor he weder in ynglant. Een wijtlyts daer na en liet
 des selve sante Egbert niet off van sijnre goetden beginne en
 sende sante Millebrud die die priester was mit ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾
 Duitschland om dat ongelovige volc te beheren toten rechten ge-
 love. onder welke gevallen een was die sante Millebrud volche
 geseten sante selbrecht die overgaff dat coninceyk van ynglant
 dat hem van sijnre vader ancomen mochte en sijnre sante Millebrud
 sa. Ende want sante Millebrud en sijn ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾
 van nedersassen ofte ongen so mochten si te bet prediken die
 ewangelien in Duitscher talen.

[D] airna enden jere ons heren vi ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾ ⁽¹¹⁷³⁾
 mogende co va Branchen een groot heer van Nederlanden en van
 gemeente en maecte een grote heersaet in meslant legens den
 co Rabode. Des heersaetes verne co Rabode en vername die
 een groot hee van ongen en wedertont co Puppyn drahtelic. mer
 wochten bi Godt ghegenide bleef co Rabode verwone. Als
 dat co Puppyn sante Millebrud mit sijnre gesellen daer onfene
 in meslant opdat hi den co Rabode mit sijnre leer ten heften

~~Handwritten text at the top of the left page, mostly illegible.~~

* p. 11. eerste

~~Handwritten text below the asterisk on the left page.~~

Verhaal van Pulchra.
De jacht te Heister.

gelove bringen mochte. Die coninc Nabode hadde zijn woning
bi enen bylande en heet soffenland. Ende maect onnutte geselschap.
der afgoden gran sente milleboort en brach aldair die tempelen
die in Jupiter eer gesicht waren en die tempelen droefte hi die dan
vraet verzaectet. Nabode maende tegewelt dat hi hem gadaen waer
stonds hem te meken en geboort eue van sente milleboort gesel-
len te doden diest mitten lode viel. Sinte milleboort seck dat hi
co Nabode sich bekeren en mochte van sinen ongelove roek van
sijn afgoden en dat hi luttel zielen dat ongelove hadde.
waer hi se raede dat hi weder varen woude en vrancken en die
nuwe bekeerde ongedoopte enden gelove te stichte en ver-
derde veel priesteren ende gran. Aldair mede tutecht dat
vanden beder onder vrancken mochte was. dair hi vette bi jin-
te thomae kerke die gescheent ende wedergevallen lach een
bedehin dede maken in die eer des heiligen cruyf. Ende
hier ha enden iaer ond her VI° xly jstede sente milleboort en
wyde die eerste voute tutecht opdat die gelovige menschen
enen sekeren toeganch aldair hebbe mochten tot jaen dat jaen
ment der heiligen (he) dopen.

[H]iena in den jaer ond her VI° xly verzach Pappijn die edel
co van vrancke en kerke van lotryke en sente milleboort
grote vresandicheit te prediken dat heylige ewangeliem. ver-
creech mit stadien bede an hem dat hi te Rome toech en
ontfinc (he) die heilige benedictie en wort bissop. Seijnd
die paeus die die eerste was also gheten wort vermaent
vanden engel en sinen erfvoen dat hi overmits bede wille. co
Pappijns sente milleboort waerdeliken ontfinc en onveerde hem in
sente pietes kerke tot enen erlyken bissop. Des paeus behaltten
en tijt bi hem en gaff hem enen neuen naem en heten Cle-
mend. Ende als des Clemens die benedictie van den paeus ont-
faen hadde is hi wedergekeert in dultschlant. Lott dair se-
dede hi opte stede dair sente thomae kerke gystaen hadde
tutecht een clootkerke maken van canoniken en geboort dair
in stadelic te staen des bisshops soel want hi die selve kerke bi
Cyrene ontfinc benedictie wyde en heyllicke mit syn soepel heet.
Des heylige kerke van heecht mach mit rechte heten een coninc.
Die geselschap. want die coningen mit erve en mit orcheden
verseert (in margen) Capten (van hem) jst. chiert) hebben en dair syn
in geapproveert rikelike canoniken.

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

* pag. 12. en 13.

Marchale van Pallebols.
3. j. van Heilo.

Het becoem Naam of Pallebols.

[N] adelen inden jier ons heren VI° (XCVI) karol die 5° der francken en 7° loge¹⁰
 van Cotrijpe gaf na Puypp. Jans vaders boot ont die kinke te recht.
 Hi hadde die enen groten jant tegen den inghoortjama 5° Nabode,
 dair hi veel vresen doot loech en bedevane den 5° mit crachte.
 Des selve karol was gheten martellid. en als hi desen 5° Nabode
 verwonnen hadde nam hine te genaden mit vovrairden dat hi jon
 der twivel keften worden jonk. Phant na desen wort vermaent gnylfs.
 dus (pe) die erfelike bisscop van Zenoveren oovmits godlike orfien
 dat hi trecken jonk in vreslant en helpon jute clemant⁽¹⁴⁾ die vresen
 beheren, die gloe als hi dair op comen was anbeide mit jynke heylige
 leer dat Nabode die 5° was geleent also dat hi mit geveynsde
 jine te vonden ghinc dair den⁽¹⁵⁾ dopen jonke. Ende als dese selve
 tyranne granen jette jinen enen voet in dat heylige water ode
 jey jonke hem den vrent in dat hi vraechde waer dat neefte ge
 tai van jinen vresen waren tji in hemelrije off in die enige
 verdovenenise. Die hemelrige bisscop antwoorde hem en jied dat
 die vresen die in vorteden niet opdoort * en jin alle ter vrede.
 Greniffe waren. En als 5° Nabode dat hoerde toech hi jine
 wot na him uter heyligen vonden en jrac. Te mit lieven mit
 mine vovraden veel gnylfs vresen helle hebben dan mit luttel
 dijne keften bezette hemelrije. Aldus wot die 5° bedrogen
 vrede vrents eade en jtaff des dorde. dages dair na tamerlag
 doots. Ende dair om na des 5° doot wort clemant die luttel
 bodde herte vilic inden lande laten vapen dair hi worde en gien
 bairke den vresen te prediken dat heylige gelove en die onghenige
 te dopen en priester te wyden en melken koppel te stichte.
 en en sel ic niet afferlaten die miracelen en die genaden die
 god door jute milde boot heeft opdaen en in inden boeken gnyl
 ven te heb gevonden van jyne heylicheit. . Gnylfsude dat lat enen
 tijt alle die van jenen gnylfscepe waren groten overtaligen doot le
 den als si mit him gesen viden oever van der see om die kerken te
 vrenteten van jnen gestichte. si en hadden gnen wijn en dat water
 was zont. Des had die heylige vader bedeliken mit jine steyne
 len also dat hi jede tot enen die hem keynelicste was. dat hi rech
 tevoert die tente opfloeg en dair onbeven clemant groeve en
 als dat gedaen was jine dese heylige bisscop allen clemant en
 bet an gode zeer gnylichlic om wersch water. ende rechtvoort (pe)
 vloyde uter zont erde hope van vofchen vatre also dat alle die
 dofften juttieden uter fonteyne waterd oerwech. Ende oovmits
 die heylicheit des bisscop die si dair an him bekende so
 loveden die gene die bi hem waren den almachtige Gode. Dese selve
 fonteyn is enen dopen dat heylige loe heet St. alcmair en heet
 vich kudenj bages jute milde boots jute. J gnyl dat dese selve

* pag. B. in de pen.

Willeboort Dood. In
Kampel. Altho' en
wordt te schuld.

Saint Leo King & card.
Kardel die gorte gebundt door
den Pabst.

Willeboort over in een eylandt gelegen in Zeelandt datmen willeboeren
heet omdat heyden volc dat vanden deneu gecomen was aldair te beken
en tote heften gelove. dair want hi een beelde gemaect se mariden
affgode. dat die lude aldair in groter eren oeffenden. welc beelde dat
heyligen bisscop met sijnen zwaerde te maect trae en vernielden. Doel
sijn die bevoeder der affgods en floech desen heyligen bisscop mit
sijnen zwaerde op sijn hooft en vande dat onrecht dat sijnen afgod
gedaen was. Sachten mit des bissops bloede. dair dese sijn hooft
denair overmits gods wreke want zechlevoirt gegrepen vanden
vrijant dien also gheluede dat hi opten dordet daech starf onse.
Nachtlic ende die heylige bisscop bleeff gesont overmits die
grace gods.

* in den jaer ons heren VIII^{xxxvii} stauff. des jaer Willeboort, nadat he dat
heylige ewangeliem in allen boeken sijn gaffichts volstandelic
gepredicht hadde en die heylige (in) kerke tutecht eerlicken had.
die berecht xl jaer mied licaem gevoert wort in een cloester van jaer
te benedictus orde dat Botwilers heet (in nay. m. i. Affonace) en is
gelegen in de gaffichte van tynen dat jaer Willeboort in vintredan
sijn gafficht hadde. Des heyligen bissops oerhe noch in leventen
live was. Ende hi jaer Wilbrecht sijn discipel dair hier
vrij of ghepreven is in Lanemerlant. om die nuwe bekeerde
lude in den heyligen gelove te sterken. die nadat hi veel ley-
dens volc bekent hadde. Ende hi sijn leven eerlicken en
rustede in gode zaluelic en want bequaden tegomde. was betaken
noch verciert is mit menige duelliden en cothlike cleynden. Des
heylige confessor was ander alle jaer Clement' pederghelle. vechen
so dat he Reyken was en dair hi so recent men dat hi dese gorte
doemp wort tutecht was dat die caste archidiaken.

[A] Wona in den jaer ons heren VIII° vengen en dat burger van Rome
die paeus Leo dair hi ginc te Rome in den vrenten deneu
heet die naer letanie ende na sijnen dreech op sijn Marcij' dach
en slaken hem sijn ogen mit en coeten hem sijn tonge en wroech
den mit onrecht en gedaen dat he valschact geloven hadde. dan willey
onse leve here weder gaff sijn ogen en sprake. Ende om dese tweedracht
te jaten troch kaert die grote co operiert door i gaberichte in
der walen cant toten stat van Rome toe. Ende als he dat
stat begonste te genaken soe gamen die justours en dat wome
sijn dote mit grooten scaren tegen hem mit vuc heylchbons van
de heyligen gabentien en brochten also den co mit Kypapen in
sijn Petrus ker. en die vrinste paeus Leo tette aldair den co
op sijn hooft en galden croon also opten heyligen ker dach, en
tynen volc jonten den co viden sanc in de jst Mariaen. Kaert die
grote heylgenende gebreder dat romeyne is gesont, hem j'loff

inden name der dreevoldicheit. Kaerl biden ~~gancien~~ gancien gancien
 gods cō want onse Cronen toebehoort dat wy onse lieve en
 getruwe eren en waardig. jullen mit gradden en mit loon
 hoer dionst. So doen wy in staen alle gelovigen kisten laden
 die nu sijn of admaels wesen jullen en deson bief jullen sijn
 off horen: dat quam in des tegenwoordicheit. ¹⁴⁹⁹ Hagen. die edel
 grave in bat dat dat wy gevel inden een edel man. die Hill.
 chering broeder was. Dore gnoemb. hollant e de die teke
 tegnorde mit loon toebehoeren. dats van. Luit hardopst have
 totter voirkappe toe. Tot wie bede wij gancig sijn en waerlike
 ontsaen hebben als wel recht is en gaven ¹⁴⁹⁹ sijn lieve en getru.
 we. manne Dore vorkte alle t wofen. Cant mitten dreevolden
 die dair nu sijn off admaels en woren jullen. mit bopels. mit
 mesch. mit wende. mit water en mit heide en al datter toebe.
 hoort. Ende gebieden dat sen niemēt kinder doe. Ende omdat
 wij vullen dat des giste gspade bleve totter ewige. daggw So
 hebben wij des kettich. beregelt mit onse vingelij. van gonde.
 gegave. Hot pladale jst jair ons her VIIIe lxxij de. Regenda clages
 voor jute jansdais daturatist.

Perk. I.

* pag 16. graeffs

Des grave dore en sijn racomelingen lette van dertijt vromant
 die edel * graeffs van hollant in rechten manne besolen. Lange
 tijt en hebben die wrede denen. en hoormant wte. eynde der. Com
 sijn ryep Crantelic veriaecht. Tot ta welen dat die voirkappe
 sijn gelegen bi Carant refferit Vlaender. In jloe jair. alle
 des jloe kaerl cō der vrancken was dat was Dore Nederdempte.
 Cant dair walsch Cant mede toehoerde tot parvot en ore
 mede wieslant dair hollant. Kallant (h). drent. en twent
 en allegrafticht van lichte mede an hörde. So gaff te cant die
 graeffs van Vlaender ende dat gephiede alding. hi lachte
 den cō van engtut sijnne docht gubert te wien jagen en die cō jst
 cot dairna jst al en edel man ons ghelede die effen. bondijn die ont.
 schacete die weduwe van engtut (h). So dat die cō kaerl keer
 dair om vtoont wal doch so maecte die praes en Loene tynpha.
 beider. jst al die cō gaff die. bondijn mit sijnne dochter die graeffs
 van Vlaender dair voor die tijt nye grave gweent en hadde. dit dek
 Kaerl al bi zede en compute sijn broeder coninch lovenijes van
 loy. dunt. slants uut j. ala hoer diong. broedelic mit malcrand
 deden. ende dat halding des twe graeffs wrechpen. e. lere tot
 dat dede j. ondi gemenen. oirkair van het gote lands waren vore
 van hem glegen en omdat j. veel a stoot leden van de. Roomanen
 en denen die veel lante woren en bedwongen so jsteden. jstede
 heren dair in dreevolden. Inerde van der heyleg. ryep wegan
 geserme. biden en hadden. levende manfely. clair affsta. dat
 jstet teneel verlore hadde.

giffen v. Graeffs
 Vlaender. ca. 1499.

opgave van H. Schalkwijk.

* pag 10. in netten.

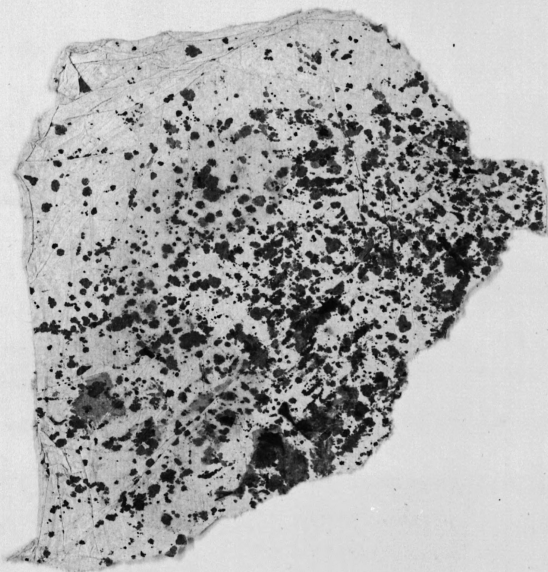
bidde-gh. no. Joz. van der.

rente gaff van finen goede daer by volcomelic hove. dootruiff off hadden
 Ende een vrouwe van daerfelven clooster wart ingepent van gode.
 dat f. grave diec vermanen en an hem begere. Jonde. dat hi fante
 aulbechts graff op doen worde en fijn heilige gobente doen bren-
 gen in dat sonnen clooster. daer grave diec vlichtich toe was.
 * en metten dat men dat graff opdele fo miffraue. an fortuyn daer
 onder noch hude 3 dagen veel zoets waten ruit vlooft. en men vant dat
 cleeck daer fente diecbecht in gronden end al gheheel en onvortent.
 mede wort in den grave gevonden een gulden cindij of fijn borfte daer
 veel fecken bi gevefen fijn. In desen tyden quam die denew mette
 hoornant dat hi te verlaeren mitten vilke van noorneggen ende deflucon
 den alle t. walfke lant, en fjinis daerna vernielden, fo al blant
 van inden voren. Als dat kerck die gte leuff ha om wifmande menigen
 man ruit diecbecht en ytalien. Ende quam daer mede tege
 dat wrede volc die hi niet vermanen noch wedeftaen en mochte. fo
 dat ten leften daer luffen, geprohen ende en beflent gemaecht
 wort. daer dinnen, daer behaende overdrage was dat gotevaist
 de co van noorneggen koften fonde worden mit vrimanden, dat co laet
 fnde hen te wive geven fjinis broderis docht² des co van ytalien.
 die lotharing hote en co gotevaist (van gotevaist) fonde mit hain
 letten te medegave die printie van neerland. dat volcomelic gipke
 de. Die viefen en worden in gemeenlyc co gotevaist onderlaen
 noch ghevoifpen wezen. hi en mochte mit crachte en mit noortheit
 daer toe dwingen fo dat hife te leften verwan en dwangh daer toe
 dat al man moete dragh enen vast on fien hais of en v. d. d. d.
 diecheit. opdatmenf rechtveit daer anhangh mochte ferman
 reor fi lot eneg. tyf ten tege. des co noortheit vorsettelen, dat
 en fmadelin oerde waf anden hais te dragen. In costen fien daer
 wa dede die co gotevaist mit fien volc van noorneggen en roff
 in die betuwe daer hi geflagh wark mit menige der denew en
 hoornant. daer menich kercken bleck gewote. wast an die denew
 diec in vortigden gedoot en mishandelt hadelen. die worden
 wa viefen verlost van hoire fmedeliche tegeffijp ten vast. Na
 diec tijt 200 in den jaar ons den 14^e fharff diec diec tege grave
 diec. diec diec diec ha em van vristonant en was vermanen
 redet die manlic fjin lant beferende leggen die denew. Ende gna
 fjin tyf fharff na hem en in bequere teffmonde inden clooster bi ho.
 den man dat f. tafamen ege van houte deden traken en fattede
 hoven daer in gode te denew.

Dirk II.

* p. 10 daer

[Ed] Co Dirk die ciste grave van hollant gestorven
 wart diec fjin lant die andere grave ende verhaen in
 fjin vaders flade al en recht oer. Diec kan en nyff die heldagave
 heit dochter des co van vrawogh (me) * daer hi twif loren bi waen
 diec diec een off diec. Aernit en na hem grave wart ende dan
 des Egebecht die en erfghetfijp van tryen wart. en en dochter

* p. 21. man.

Dadert die jule fere den eynen doot. hier mede so bedairde hi
hem en mit goeden gelove dien woorden ghinc he ten fode en
wort als subtiel en costenryck dat he allen syn yffellen bove
ghinc en wort die vromste doctor van den lande so dat allen
meester en clerken allerre des verreunde. Tonden twee ja
ten so stoff die bisscop en dese vte wort gecore tot enen bisscop
aldaer. In welke stede he hem wel regierde enen costen lott
mar want die staet verwandelt in Laeden so begorde hi alle
ken ouer liever vrouwen taet te voropten en wort verordent
he verminderde der kerken goede ten bedreef wel onkunscheit
mit geesteliken en waereliken wiven so dat alle der werelt begon
de te verdueten dat he als veel en als openbaerlic die onre
jaken bedreeff. proulinge had hi syn vte vyle genoechte
metten abeligen van leigendael daer te gelegen daer hi
so veel mede dreeff daer doch Cost brunt was dat onre
liever vrouwen verdroot. Ende op enen nacht als he bi
laer taet inden yten tonden so mac en femme tot him. Gese
de ludo quia lufote fates ludo. dat te seggen. lude taet off
dijn pil du hebste genoech gespeelt. Nu anden daags des
lyc en des danden nacht noch eens mit come anghelike forme
dat die somme onghuyer bisscop al voor winde wech
sloech en keken achtende. mar dreeff senen wil en vule
genoechte altoos meerrande syn fonden. Outent due maer
de dair aa so was en canonick aldaer gebeten vrede.
cebaer vregende en gode vspande die mit groter ynicht
mit clagender herten vregende gode bat om salickest en
der del heyliger kerkens van meyden dat god den bisscop
lost kaled woude off dat he hem syn sinne en dreechden ver
mandelen woude. dat was bi kichte dat die kerke ge
stoten was. te hant so sach die heilige vrede dat alle
die lampen (je?) vander kerkens mit enen sterven winde
nutgeblisen worden dair hi hem so daer off verwaerde dat
syn vte lode vromen en syn mont toefloete en helt hem in
en vreeskijn biden hagen outaer en zwote van groten
angste. dair sach he wakende mit synen vleseliken oog
datter jongelinge gramen mit totcrisen ende spreden (na)
tapeten over den outaer en setteden dair twe gulden ten
teler. due quam es* man alleen gewapent en riddersliken
wize mit enen getogen zwaerde ende ghinc staen midden
under kerke toepende. staet op alle gheheilige die hoir ge
beente hier hebben en coont toten vraspaer gods. te hant
so quam dair die heilige ridders sinte mauberis mit syne

gefallen vi^m vi^m a. lxxvi ¹⁷⁶ vermoedelic verwachtende den dreyfte rechter. Derin quam
onse he^{re} in keyserlichen quade gevoont mit overdragerender ¹⁷⁷ cyheit (su) lals-
tende als die jonne mitten tubaleff apotekelen alre scapenou en ghene
Litteren inden enen zetal. Doe quam dair an die waerde moeder gods (su)
gevoont en gecierb (su) mit groeter claerhede lskende als dat licht
der sterre mit eenre scaer dan scoren wel gecierden jonvrouwen die
ghene sicken an die rechte hand gods (su) inden a. d. zetal. Doe
sprac gute monweris. O alre rechtverdiachte rechter geff recht
tonnes en knielde mit alle sine gezellen verbedende die aute
woerde des onsten rechtens. Onse he^{re} god sprac brecht ons den
bisschops viden hier ten vordel. te hant ginchet een deel mit den
kemen den onsaligen priester vander aboleyn dair hy by laels
al raect en dochten byflie en levende inden vreschaer opten
tapiete. Doe sachen gute monweris vreeflie an on sprac he^{re}
dus recht over daps man. hy en is geen bisschop mar wolff. hij en gew
kerde mer zoven een eten en wederover dijne scape een wedouwer
der heyliger kerken, en bespitter geder maechde die di getrouwet wa
ren ten een bedover ande flatter alre quaethede ende alre vrybre
zonden die hi om vermaringe en waarninge dynre leere moet
met gelaten en heeft mar altoos gemeorbek en getreden vander
leere ¹⁷⁸ vulneth en die ander dair die die eerge doot an verdient
leeft da voorwarden die dyn wite moedel mit hem maecte doe
si hem mijn kerke loefide. doe saken die onste recht opten apotekelen
en vragende wat denct u allen goet. Doe sprac die gewagende
vielden seing eit motto. dat te seggen he heeft den doot verdient.
Doe droech die rechter mit hem allen over een wat doot men hem
doen siede dair mybe ken die rechter den kals off. Ende als die
wagende kemp ¹⁷⁹ sprac ofkheff. so waspr en die ziep loch. laet
erst die teleguel van hem trecken. Doe quam een mit een kalc
voer hem staes en die kemp sloech hem veel slage mit ¹⁸⁰ vryt
under kals en tot elken kalg so quam en hostie bespitt mit
sijne kalc die onflangt worden kalc (su) ¹⁸¹ misp. inden ¹⁸² dair ¹⁸³ raen
drand den kalc en se steden opten outaer en keech mit loren
maechden en schiep van daers. Doe ram die kemp den onsalich
en sloech hem den kals off vleyfkele en menskele en mittien
so voeren alle die heyligen wies so dat meere niet meer e. sals.
Doe heilige canonicus frederic (su) die alle dese gewaide mit waken
den ogen kensels en niet in scape (su) van sijn stede mit groten angst
onder den kever inder onste dair en campte waf en raen en licht
dair he alle die campte vand kerke mede weder onttae. Ende ondat
li ymmer angst en groten twifel in sijne toeten hadde van de se ge
schiensse so quib he opte stede des gerechts dair sals he throoft
den bisschop laggen vore vander leere en dat paviment gemaldent

* pagll. dair ram

want hem (je per e) bereyget tot een vrien leen. Grave deracht en²⁰
Luytgaert sijn wyff. goeden dat clooster teghende en gaver hem
grote zenden die in thofen, en cathedon, en velen in jagen.
Leym en vierhout en wortich en loppin, en vlaedinge, en
die tonden luyken mattingen, en der lede. binnē dese tyt
als Inden sijn ons ten⁹ 17^m 17^m dede dese gve. nongve. ~~confeder~~
en plechde om die westviesen onderdanich te maken der
graeffen van hollant die hem dat met hardicheit weder
stonden. so dat die gve daarom opta vrede kalende van
October een plaette beteykende by een dorp, en overlant
geheten wynkelvremada. daer secht der graeffen van hollant
gravenen sulgecor, manne gwarant die enden weg al
te leen vermindyt worden van d'offte om dat y gvan water en
vonden dat verich was. Ende als aedich dese edel grave
dit vedriet an sijnen volke sech. so viel le Clair on in sijn
lange gebede en thant ha sijnen gebede be g'bliden inspreken
wyde een stede daer men ene g'ut quelff daer terstent
werfel water sulvloebe (je per oey) ende * binner dese
graven die vrieden an om te vrieden meynende mit g'rot⁹
Oracht den grave en sijn volke te bedwoven daer grave
dercht mit stonten g'rot pendon volke en mit ziken g'fcal van
barukne en blenckende bamerē daer ene vledinge tijt
ghevochten wort Ende mit eynde asder bronnen kenpen mit
hollant veel doot g'flagen waren. is die tijt ver swaich ten⁹
den grave die aldaer overmeh die g'blen g'f g'rot
doot g'flagen en martelair g'flagen is. en is van daer g'voort
en dat cloost⁹ tegmonde daer sijn vubraert mit g'rot
vriue betamelie geclae wort en aldaer begraven bi sijn
andere na dat in hollant vut sijn g'roziet hadde. na
dese tijt g'fheede van dese grave vut alle sionen mirakel
dat niet v'ropten en cloost⁹ op dat men (g'rot v'eten) maiz wair
om dattet gewoene is dat veel volcs opte witten don⁹ d'acht
tot den clooster tegmonde plech te comen. g'fheede na
der v'ro⁹ ~~g'fheede~~ g'fheede ~~g'fheede~~ dat opte witten don⁹ d'acht die
Larch daer hi onden lach. sevede bi den v'ille g'rot. en daer
ghene mit een roke van alle loeker lichten secht offt
d'nyere ha dde geweest. welke seven noch raden slagen daer
is. Ende om sijn mirakel wille is g'van die l'ote tegmon
de om ab'oluec van den est le geontgen. Luytgaert de edel
grave dercht wyff rustede ralkim en gode best wart begraven
tegmone mit clooster (je per oo) bi Lare. mare.

* P. d. l. b. n. n. n.

Stad in die bave.

pag 25. grave die.

Stad in deelsverdrag van
Wacht

[c]aden mesvalla grave acants des milden prinsen is
 Dierc sijn een geworden die vierde gve van hollant en va. verbrin
 cant ende hem te wize des rogeleders (stogen) doch van zaffen
 die Ottilla liet daer hij tute zonen te wren enen die Dierc hote
 en na hem grave van hollant wart. ende enen die florens hote en
 na hem grave van vishereplant was. (in pro.) Desz grave die nam
 an die wapen (in) van hollant (spas om te wren) alch hen die van sint
 vander alch recht aer te hollant (in) aangekomen was. En in korter
 tijt daarna geschiede enderces een groot verlogge tusschen desz gve
 Dierc ende Adelboldus den bisscop van Wacht. dat by desz
 Jaken toequam. Daer was een grave die Dierc bave hote die
 vanden voirs (in) bisscop van Wacht gegaet en geyflure taten
 sijnen lande strent woerden. Desz die bave en rust niet hi
 en moeyde alle wege den voirs. grave die van hollant is an sijnre
 heerlicheide so an sijnen volke. So dat die gve van hollant dat ge
 wolt met lango liden en woude en gaff sijnen magen en die sijnen
 volke te keubers doe dat hem te sijnre hont den konoch die sijn die
 gelijc geschiede met ruste te keren en te wedskeers daer hi sijnre hont
 an sijnen volke vant en te keubers gve die bave stalle en stalle
 tegen hem te sijnre om des swelth wille dat hi sijnre zaden an hem
 ghekeert hadde. Aldus vossamen die gve die van hollant veel macht had
 volc en qua te sijnre tegen desz gve bave en toeluck den gve van
 hollant dat hi en verban inden stide. en benden hem alle sijnre goede
 en wapen eink alle sijnre besittinge. Adelboldus die voirs
 bisscop die dat Qualiken nam dat gve die bave aldit uten sijnre
 verbrin macht en stont ~~altes~~ altoes te sijnre dat hi die bave
 sijnre man wederbrengt woude op sijnre quete en weder in sijnre
 heerlicheide setten aff tegen den gve van hollant te sijnre te
 comen. Des sijnre daerna verheerch desz bisscop veel volc sijn
 sijnre hulpe om tegen grave die van hollant te sijnre. So dat die
 grave van hollant mit sijnen volke hem daer tegen beratele
 en gramē tegen malcander op even benoemden stach daer een
 swain tijt gawichten wart. mar ten lesten overmits veel groot
 moedigh veldē en knechte die van desz bisscop lude doot bleven
 woude desz bisscop volc so cranck (in?) dat hem die bisscop
 des bedroefde alit wail (in?) raden gaff. Ende want desz bisscop
 sijn swain volc led was korte tijt gabeke. So vossamen hi
 en korter stont en verst volc van gwaependen liden om sijnre led an
 den gve van hollant te wreken. Daer hem die gve mit zwerke ten
 bodē gve sijnre vreden tegen berateles die hem en overmoet wel
 hi brochte. Daer gve die bave anclererven tegen den bisscop te sijnre gramē
 daer die veel schivals an keubers sijnre geschiede. want daer bleven
 doot an desz bisscop zide veel vromer manne an daer woerden hant

* p. 20. van boeke.

Hoort in Frankland.
Vlaetwien! vhaet!

Stellman 7 H. Land.

Stroft.

verlagen worden ende aldair lachs die bisscop anderwoeren mit jnen volkeren.
Omden groten zegg die gve diere anderwoeren tegen den bisscop inders
velde geplucket was want hi sloick en grootmoedich daer hi rochten
groot verlies van volke nam. en warts te zede dat hi ~~den~~ ^{en} wect.
inoren waren woude des jleuen jaers om jnen vader aldair te
wreken want jy altyt in vranffys mitter graeflicheda ston.
den hoe wel dat die gve westoneslant rochten mede beheerde.
mar als westoneslant so hare is van water* van broeke en van
onlande dat menre niet wel come en mach mit heeroracht te
ware in enen staten vort. So hilden sijt also lange eer si be-
dwongen worden. Dair om so leeft hi in jyn hulpe gebeden.
Leijer heynic en Goga godeverk vand morele die mit veel
veomer Pridders bi hie gecomen sijn. Reekterovik radepu is
gve diere mit groter ~~haet~~ ^{haet} in vrieslant getogen om nittes
vriese te stiden voor sijn vaders erve dairan beiden jide.
vromelic gevochten wort en onder dien hoord men een
stemme vinder lichten roepen. Vlyck. Vlyck. Dair dat hollauphe
hee^d him off verwaerde vander stemme die jy hoorden en wer-
den vlygende van anjete daer wart die meeste loop vanden
hollenders doot geslagen. Gtoge godeverk wart dair gevangen.
Dij manfaecht en det velies gphiede den hollanders overmits
der gekensnisse Goids opdat gve diere bekenne jonde in hem
selven dat en god is die den mensche verostmoedicht en verhef-
fet ende dat men hie van allen voo poedicheden ommer loven en
danchen jode. Ende om det groote verlies dat gve diere hadde
dochte hi in jnen jinne dat he gode verstoont vrochte hebben en
vroch dair om over meer en verbrichte den heylig stede aldair ende
radat die grootmoedige gve van chelme [i.e. jupen] wede gema-
was so wart die onlode en tenst die luyken hem en de bissop
vri. Etnig jant en tyt gverecht [i.e.]. Ende dairen tenne statiff
die gve die begraven wort tot comode bi jnen vor ondeva-
der vanden clooster. radat hi hollant xxiii jir lanc man-
like mit zeveren viloge brecht hadde. Athilde des vooijer
gven wyft is re hoirdmans doot wede gwaren in Ladje.

Keyser Keyser.
Anten den hantwegend hant.

* pag. 27 en dat overteynde

[N]a grave Dons (hu) doot is dirc sijn sijn gehalset ende ge-
worden die vyfte grave van hollant mit d'ler wapen (patte) die
en corte tijt die graeffsij gebruike. des goede florens sijn ooc
der an die graeffsij van bestorict. In desen tiden is een key-
ser gecoren gheheten Keyser en gijft inden coninclyken spoc
daer ic sijn en boeste sijn sijn wil. Ghe just weten dat
des keyser Keyser an sam die slaven te becrachten om dat
si den rike onhoirpse (hu) slonden ende gram in chad winter tede
mit heerocracht ende dede sijn tente in dat oosteynde vrande
dite rechte. hy hadde in sijn geselsij een sijn (hu?) juster
die rone was daer een Canonich grote liefde an leyde die mitten
Keyser ander reysen was. Des canonich brochte mit subtilen
woerden de rone daertoe dat sy hem conpente[erde] te hain te comen
in der rachten. Ende onder desen dat si aldus Keyserlic thans
waren so viel in der rachte leuen alten groten sijn. en als die
racht leedt en die daech anquam was des canonich in groten
sijn. hoe te best [sijn den 2 reyt, ut in later in stant: die rone die sijn
by die knoemich.] tot sijnre tenten come sijn. opdat men sijn misdeet
briden voet soren rick en vername. Clair worden sijn beide te
zade en vonden enen vout. dat die rone den canonich ran op
sijn sordenen en droechen tot sijnre tente en ghine al ruggelin.
de lasterwants opdat men in dat offgaren en in dat wedd haren
mer eend meuffte ganz bekennen en sijnre mogen. Ende doe dit
geschiede was die keyser oppstaen vroe vter dage overmits
sijnre wil die he in sijn rike hadde hoe te dat begonnen vortoge
wyllic synden mochte en sijn daer hi stont in sijnre tenten over
een vout dat oecnde gesaff en loech godertallic in den sijn.
Daer he alst daech was. en het quam bider tijt dat men misde
vorden keyser sijnre sijnre die keyser des canonich tot hem
en sijnre hem vout die dionde toe misde en die ewanglie lere.
die canonich die sijnre confencie (hu) vroechede sijnre der rick
te doen. en als die canonich den keyser dit mit sijnre woerden
vringere wot die keyser gram en sijnre emfelic tot den canonich
dat het gedaen wotde hebben. die canonich bracht den keyser
dat het hem optetijt verdrege sijnre confencie die vroechede hem
van dore sijnre dat sijnre wot doren en drochte. Ende als die keyser
bekende des canonichs vroechede confencie liet hi aff sijnre begin-
ne hardicheide. Ende ter selver tijt vraspen een abdie en een
dekenie tot der keyser gijfte. die keyser die dede vror hem con-
de dore he misde gehouit hadde. sijnre juster die rone ende die cano-
nich ende sijnre caldus lieve broder des dekenie die ont he ver-
sijeren is geven my die op datten sijnre dat meer en onderwindes row-
ken te ryalen (hu?) en sijnre vout tot sijnre juster wed ~~dat sijnre~~
vouten een reyne wyff die abdie die clair vraspen is die geven

* pag. 28. haada p.

Substantief de kunyhuort
an Chyco.

Florent

my dy en die jorge vanden cleene. goeds dair in e. my bredde. dy 24
dattu dy rest vanden canonick e. latef ryden (m?) en al
die keyser dese wrode gesproken * hadde so onbesagen si de aere
en scaemden hem. Vt. mit dese lechten covragie sijn sy gelyck
dat si die misdaet beteren souden mitter ewiger zeynchedit.
In desen tude so vant een preep luit ysalen die misdo hiet die
couste en die luit te sijnken mit. re. my. ja. jol. la. Dese grave
dirc levede onlange want hi van dien van Ruuc (m?) die
sijn vande waren. Stodrecht doot bleeff en stoffe souden wiff ende
kint radat hi hollant 11 jaer berecht hadde. sijn leuen wort
gevoert tegornde en mit wewender emwaert dair begraven al behair
die waf.

[A]ls grave dirc aldair doot gebleven was verreamden die
baenrode (m?) ridders ende knopen mit hollant en overwoon also
dat si florent des voiser gravu broeder die gve van bestadant
was tot enen grave van hollant. Dese grave florent radat he
dese wapen van hollant [maten mit m.] angenomen hadde. so nam hi
en wiff die gheerhuut hiet dochter te sage heynric van
Lassen. daer hi bij wan enen dirc die na hem grave wart.
enen florent en ten dochter die machtelt hete die na
hoers vader doot coninc philip van francije te manne
nam dese grave florent die en stout onverwaert man
was pensde allewege om wreke te hebben van gve
dirc sijn broeder en vergaderde en sijn hulpe en groot volc
en brocht te veldde tegent den gve van sijn kuyse en
van aernsberg gebroeden die grave dirc sijn broeder
gedoot hadden. en togelucke gve florent dat he dese
twe broeden verward dair veel lude doot bleven.
Ende. want grave florent een zeer kark oroom man was
die sijn vrende cleen ontfaek. so quam hi riden bi
hamert en dair ghinc he leggen rusten mit sijn volke
onder ene boom. dair overhoets hem over den lalt
gramme sijnige van sijn vande die uten sijn ontloec
waren en sloegen ombehoet mit veel sijn lude doot.
die mit drefleden en mit wenen tegornde gevoert wart en
aldair inden clooster begraven. radat hi gve van oot.
nislant geveert hadde xxij jaer en gve van hollant he
sijn broeder doot xxij jaer.

Geentwice

pag. 29. maud.

houwt hollant & Vlaend.

voelag and bisschop
Willelm van Gornou
het van Jonck.

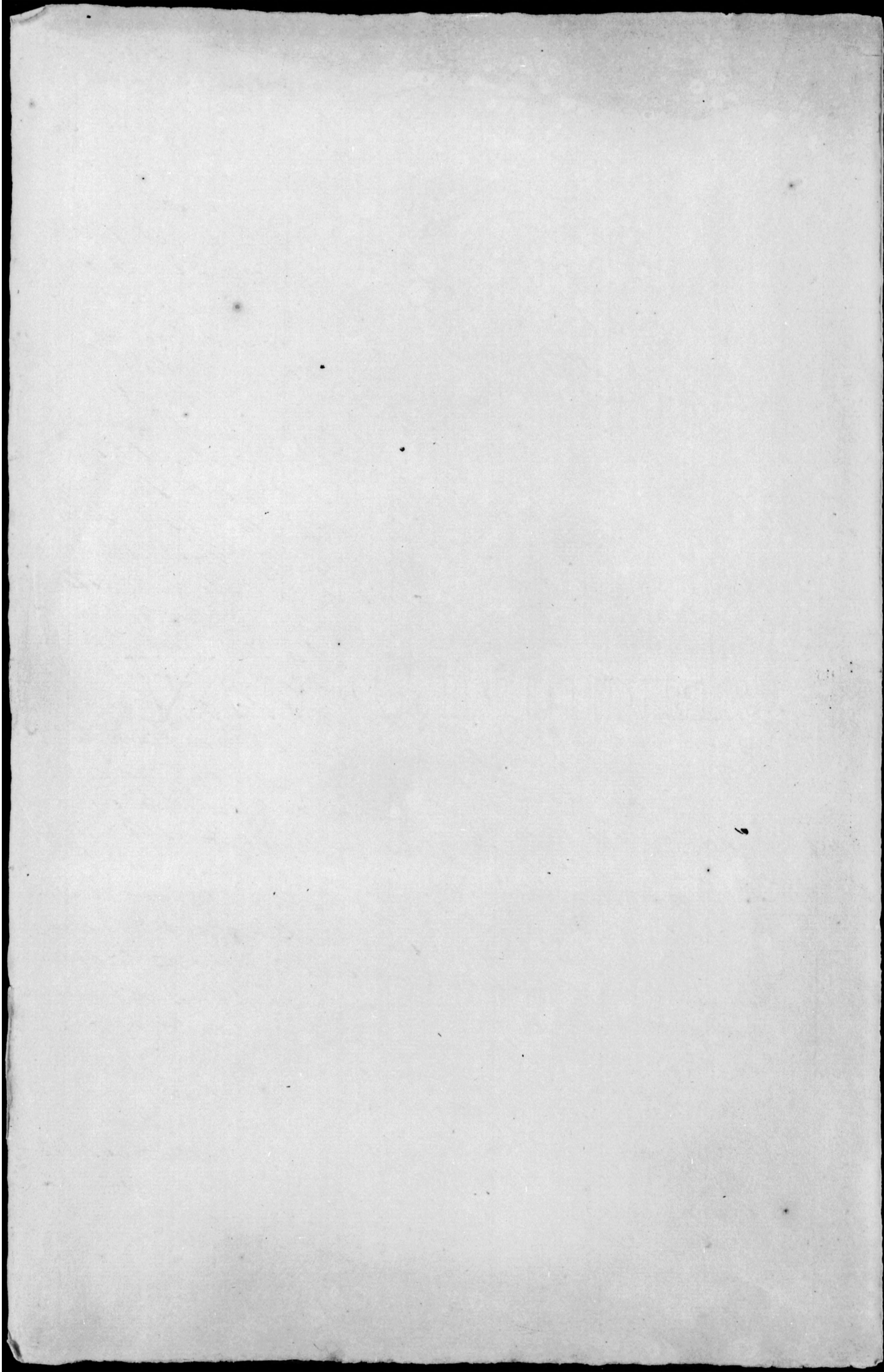
[G] heertwinc die grinne van hollant berechte na quae frouw hooft
* Inant doot mit dore hore frou die noch benne frou gram was die
graeffijp van hollant tve jaer ende ran dair na enen man
die hollant die vrees herte ende was en jonger soen gve
baldwyn van Vlaendren. Des robbrecht berechte en die en
wel van Jonck dore weg van hollant frou hieft soen hat
van hollant enen tyt. Benue deputiden dat hi hant al
dus en hande hadde. so was en bisschop fute die vullen
hete en verfac dat hollant fonder de perrner en fonder hooft
was en dat die graeffijp an ten hieft geconen waer offen han
den enst vanden hieft verbrecht an begracie den soomphren
coninc dat hi hem verleende die graeffijp van hollant
en die abdie van egmonde en vullen mit halpe
binnengghede godewerke dat jong hieft te verdriest
dus hollant al hi deade. want hieft godewerke man
in bisschop vullen hulpe en toggen mit herte ex hollant
en veldreven verencarhant gve robbrecht dat hi en
men moete mit jonck dore van hollant en mitler grinne
froue maeder dus der graeffijp van hollant en grinne
te gheent. Iher maethmen merkers om achelike gve
recheit enst medelen bisschop die bi onrechten anbringer
ande keyser beynric bevolchede om enst edelent
voften hant van hollant daer en frou en recht bin
opbleven was dair hant mit vullen rechte augman
en mit gve hande frou verbrucht en hadde. had
die bisschop gve en edel geweest hi en had en symmeer
gedacht en had hem mitten frou laten gvegeve. want hi dore
meer hadde dan betamelic was na dore rechte. Alad
so vullen die clerken van rechte gve dat en bisschop van
recheit recht hetten frou tot vullen ondat en bisschop ver
deech van enen keyser die graeffijp van vullen overmits
dat en marcove Egrecht van Lasp die den gve van hollant
dus vullen veldreven hadde tege den dore gve
hadde na mach en egale wel dencken off vullen marcove
frou he lute ende hante tege den keyser rechte ver
brucht hadde. wat machte hadde die keyser dair en den
gve van hollant frou waerlike graeffijp fonder verbrucht
te nemen en enst geesteliken prelate te gve die rechte
doch reden dair hieft hadde. fullen die breve van waerde
wesen die die bisschoppen (ju) dair off hebben. so en mach die
reghelicheit der rechte niet meer vortganen hebben. het is
wel te proeven hadden die onrecht dore bisschoppen den edelen
keyseren rechte narraie gedaen jic fonde niet gvepcheert

~~Geacht~~
pag. 30.*

Gevoelend overvloedig.

In de tijd beleeft Loemack (van
bisp. en biskop) of gelykenide.

* hebben. Als ghi ghoort hebt dat Nothrecht die vriere mit jenne
vriue en mit jonche^d dore van hollant in Vlaenden gveloen is.
Daer hem gve chert van Vlaenden syn broeder jens vader die
eroc ontbelandde en brak. Daer die Nothrecht daer om verpide
dat meeste deel vanden Biddin en knechten in Vlaenden. En gve
aernt vercrech in syn hulpe philips Co van francije En ma-
reel quader mane in Nothrecht jens broeder te wederssamen en
te intewen. en daer wast een groot strijck gvrochten tot Castel
ofter borg Coninc philips woch verlaet en gve aernt van
Vlaenden doot gfflagen. en Nothrecht die vriere wort mit
crachte gve van Vlaenden. Binnen deser ondeden so toech-
tong ggoedert die binneliggende ofte Westvriete die he becracht
teerde en hem and deels inderdaen maecte bissop wille van
Betr. die allors crachte en wande helt tegens jonche^d dore van
hollant. en dese daer omne make en ffare casteel tot yplande.
de en wel besetten. hier na so quide dat dese binneliggende
ggoedert tot conre tot op een heymelike stak gven toke.
Daer he gewacht wart van enen vran jonche^d dore van Vlaenden die
dat wiste en gaff hem en doot woude so dat he doe tuttercht
gebraecht wart en ffareff. aldaer na dat he hollant mit
gewelde vier jain vrecht hadde. Na desen is bissop wille van
van lise ter doot gcomen en na hem is bissop gebriden enen
heer Coeraet. dese vercrech van den heijer heyrin
die heerticheit van vstorie land. des le marograve inke
Salpen der gve van hollant mit gewelde gcomen hadde.
Dese bissop Coeraet dese vrtijmerie dat castel tot yplande
mit toornen en mit vaken wynchhuysen en beset mit jain
manen. Des jans daer he wart jonche^d dore mit jain
vrienden te rade dat he mit hulpe Nothrechts syn ffetover-
ders en mit hulpe des Co van ynglant en andere syn magen-
ders bissop Coeraet beritten woude op yplande en syn voderie
vriue mit crachte wederigen. Coeraet die bissop die vran
vermaende al heymelic syn reddesjips en fregert en bet hem
dat sy en syn hulpe gmanen op ende benonden dach tegens
dat he jain gade van hollant dien besetten woude te yplande so
dat he jain gade en bede veel quode. Na den te jain gmanen
de vrtijmerie gmanen metten ffuilen van Englant en van Vlaen-
dende die mit hore klencken den te jain heer gplint
Vlaende. Daer wart een dach van dore

1840, 1.

Die Holländische Cronike
van der Provint. (W. Forest)

Correspondentie met Maajst. v. Lottentkoud.

In 1805⁵ afgedrukt e. W. Schuyt

door Mr. J. Mallett. F. v. Middelburg van Vaderl. Officieren
e. Oudschiedk. 8^e Reest. Leeddear.

(gefoliand. zoals volgende
waan het is aangevallen)

JK 7/179

N 3

Melrose. Lehigh. Keny

N. Post

W. B. en P. B. Kant

to

Hempstead.

Lensd. 23 Febr. hi
per ^{most} Diligence

afgeven aan de posthuis
te Hempstead, en opt. bezen.

Hand

LTK Beets

E 2 2

21
Nieuw-Weidijk Leeuwarden, Hare N. Beets
Th. D.
op den Rense Nijenhuis
te Heilo.

Amiciusine.

Om te beoordeelen of de Kronijk, diens
ge in den naam van de 20. diei vermeld. be-
langrijk voor de Geschiedenis is, dan in
hem moeten vergelijken met een Thua
of twee oude gedrukte Kronijken, voor al
met de Hollandsche Cronicon, of den Doops,
naamden Edmonda Leunich: met den Proci
rator en den Klerk uit de Lage Landen, wilt
ge het H. J. mij twee toe zenden, ik zal
u alidans zeggen wat er van is. Onlangs werd
J. V. Lemmes mij een H. J. toezeggen hem als
deze belangrijk was toe hand geteld. eene
korte insage overkijpde mij dat het
een zeer bekende gedrukte Viësch
Kronijk was.

Inbychen is de naam die alle selry.
er van den door u vermelden Kronijk, wordt
pluwend, niet bevend en het 2de der
halve negen kunnen dyn. dat het ^{H. J.} eene
belangrijke bydrage tot onze geschiedenis
geleverde

oplevende en dat het alzo de meeste
heel waardig zou wesen, die Kroon
het licht te doen sien. Maar doudel
begrijping met hetgeen reed gediend
is. Dief is dit niet beslijen.

Onze vriend Hasebroux heeft ons juist
met drie duizet een bevestiging komen
brengen. ja maar het zoo kort was. -

Veel vraag die ik u beantwoord hebbe,
maar mijne verhuizing. - Ik wou
thans Prinsengr. by de Utrechtsche Straat.
- heeft gemaekt, dat ik naauwlyf
een plaats kon vinden, om een briefje
te schrijven. Zoo het al mijn werk
tenelgaten aaiten is. -

Onze laatste groeten aan de
Van Foreest en de onze
15

Rs. Aush.
2 Juny 1839

W. J. Van Haeften

Van Mr. J. J. Boel Nijckens.

Suit. de Raadp. v. Ned. Ind. 2
Londen.

Wetdel geachte heer!

N. 1 Aug. 1840.

Ik heb naar eene kostelooze gelegenheid gevraagd om my te kunten van uwt
in Wetdel geachte ontrent het bevruchte H. J. beloofd haël.

Hiemogens Lend ik, Ni. Wetdel. ten insage ^{lettyen} myner copie van ~~de~~ ongeveer ³
tien bladyden van de ~~Tronysl. Handl. G. het de ams lettyen~~ Turphen.

() en [] staan hier e daer eenige aantekeninge van myselven.

en al wat op de witte bladyden staat is van mijne byweging.

Wetdel. zal dadelijk van dat de inleiding eenige woordenlyke
prop. vertaling is van den prologus van Melis. Stoke.

Voorts doe ik te trekomen het slot, in de eegen hand van het hand.

skriift (voor 20 ver het op papier geskreeven is) draagvlecht, en ook eenige

regels copy figuratief van het onse gedeelte op parkament. Het

lyr de eenige regels, daaron ook een geskriift, omdat er vele capital
letten in voorkomen.

Het geheel vormt een boekje groot h. o. formaat. 24 Ned. duime lang en
twee palmen breed, en bestaande uit:

4 bladyden op papier.

gewegetoor 46. bladyden op parkament.

daarna 30 " " op papier.

8 " " parkament.

en 100. " " papier.

in een pak. band, met ingetitel. Manusk.
croijke van Noffland, en een
multiplicati papietje N. D. (handl. v. ?)

Al het parkament is met derselzelve hand geskreeven; en al het papier met
derselzde. De beskryver van het papier slykt in staat geweest te zyn, zyn
voorstel te exemplaar van der Tronysl, in een ander afkufft sente.

rollen: de pelling van het op papier geschrevene kon ^{met} die van het op
perkament geschrevene welkom overeen. ~~xi~~ xi schijnt nog een
breede afschijft van het origineel ~~aan te geven~~
ende het bereik van een later lijenaar van het handschrift; daar
er met een later hand ^{in zwaarte en} hier en daar kleine byvoegselen verbeteuingen
zijn gemaakt, vooral in het laatste op papier.

Ik ben met het afkrygen der koning nog slechts gevorderd tot op blad
30, waar de dood van Goderaast met den dact vermeld wort.
Het geheel loopt tot op Herloch Inllen die XXV^{te} graue van
Hollat; waarmede bedoeld wort Inllen de VI., wegens de telling
van Melis Stobe de XXVII. Zoudat hier de Vte by ~~van de~~; een
keli gedruerd by even, dat o. koning moet geschreven zijn, in den
jere 1400, waerwaort de laatste byvoegselen (al. libell. see. cal.)
dagteekent. Inllen overleed 1414; het is ook aan hem dat de
koning is opgedragen, en aan Frederic van Blankenbeyn, bisschop
van Utrecht, van wiens vertoering tot ~~bischof~~ ^{in reusheid} bisschop, gbladijden
weggegaragd wort.

De geheele koning is geschreven in prosa, behalve een vers van
16 coupletten, waarin de wapen en ontspieidens gespaetten in rijen
wordt geschreven.

De auteur heeft verhaald toe "Kieverhaare" de eenen goverent
den Noorwegen Conink de dichte van ~~Sti~~ Conink Loharist ten hunderde
gaf op vrommaer dat by Chute word. word, en toe by haar de prouwe
de Thaland tot ee he slagave" gaf; den oeffand der mesen en het
besluit dat by alle een juop om den beh moete draag te tekenen
van alle slavnigheit; en hi by oopenmael die besuit te rijen:

21
Nu zal ic u verslaen
in wten zyne en doe verlaen
die VII. Naerrotten niet si waren
God ontferme der lieder waren

Der besten heren jct ic voren
Hi dwech gont van keel in horen
Van silver waren si gebonden
Merlic sachmen talle stonden
Als hem salt op gram of rood
Deer is ten niejn bleven dood
De heer van Hieme.

Dander dwech den scild van keel
Een ten daer in tot menighen speel
Van silver was hi men doch mee
Sijn doot doet noch den menighen we
De heer van Antongien.

en h. ent.

Tuyken al de coupletten in zinnige gelaten word afbeelding van
de wapen, en dit is door het geheele boek heen het gevoel. Of enkele
plaatjes, in het papier gkleelt, zijn de onhebben van het sield,
helmen en helmteeken met potlood aangelegd. In het perkament, geveert
ant heken alle de Initialen der hoofstukken voor welke plaatjes ge-
laten is, in die heestel met een klein letterje by aangegeven.
De Schyve hoent sich armorium zey; het boek is geheel of in herald-
schen voet aangelegd, en de aangehaalen plaatjes van de Heeraat
in Thudewer elite van Melis Stobe, zijn Catholyke des H. S.
te vinden; wordal in geen oogenblik twyfel of H. heeft sich van dit

M. Erw. Leepman, Heer

N. Beets,

Th. D. en Crediteur

te
Amstede

20 Oct. 1840.

M. W. Luchp. Heer!

In onze laatstgehouden vergadering der Maatschappij
 op d. l. d. 20 Oct., zijn eure Excerpten uit den vanden kronijk phijzer door
 mijter tafel gebragt; — ik heb geneend dese vrijeid met te moye nemen,
 met dank conqummen, merden zij tetsand in Commissie gestelt, welke
 loodra doentlijf Rapport over dese zaak zullen inleeren. Dat de
 deelneming van iemand buiten onse Vereeniging ^{ons} konqummen was, sal ik
 hier niet beloeven bij te roegen, temijl ik mij de vrijeid
 en het puergeen voorbehoude, om, na de inleering des rapporte,
 U. W. W. verder met hetzelve behend te maken.

Intusschen is eene andere zaak, waaraan ^{make} ook
 uwe persoon behend is, een heel eind nader gekomey. De beskoop
 der Boeken ewes overledenen Grootvaders, waarover den zelf, in
 Mey ^{of Junij} d. l. mij zeg, in uwetegenwoordijheid sprak. Wij hoopem in de
 volgende week met de Catalogijering en aarrangte maken: doch
 ik wilde bij dese gelegenheit en woord met U. W. W. wijfelen
 over de liffje papieren, die uit de gedrukte Boeken geligt sij. De
 Heer Hele heeft dit met Meijst. Catean gedaam, en ik ben euy,
 vijf berreid, dat men, in verrijc van alle behoevaambheit,
 veellicht, of halfe aanteederimff, of ander belangrijke papieren
 te zijve selijf heeft: dit alles moet in een maand geworpen vijn, te
 nader onderzoea der familie, en eigenlijc van U, al de tale handij.

Mellor. Kon. N. Beets.

11 febr 41.

4

Mellor. Zeegeleerde Kon! Geëerde Vriend!

Na dat door verschillende aanstondigheden het rapporteren op de stukken door Welken. in onze handen gesteld, tot ons ver had moeten ver-
ren worden, is het alom op vrijdag, t. l. d. 5^{en} febr., uitgebragt. De Hoogl. Leidsman
Deel draaij, zoverroos niet als voor zijn medegecommittariden, de konst. Keit
L. v. d. Frijs rustig, stukken, om een Secret. B. v. r., door niet het stuk van den
Welken B. tot de Maatschappij gekomen was, te verzoeken, den Heer B. uit naam
der Maatschappij te bedanken voor zijne oplettendheid aan hare betrouw., en zijne
Wensche te verzoeken zich wel verder met gemelde fisonie te willen bezig houden,
en vooral ook te laten gedrukken, over Chroniek, en, zoo mogelijk, het H. d.
Zelf, aan de Maatschappij te willen mededeelen; ten einde derselver met
nader kennis van zaken goede kunnen beoordeelen of en op welke wijze
de uitgave van gem. Chron. wenschelijken zij, en, best zou kunnen geschiedje,
waarmede zij de verzad. ten valken versleijde heeft.

Ik neem U den gen. aanblijft te sien door daarenboven
de voornaamste punten uit de 3 Rapporten, kortheidsshalve slechts aangegeeft,
op het bijliggend blaadje te laten volgen. Alleen moet ik es voornij
zelf bijvoegen, dat ik, na ^{emig} ~~te~~ mochte den fatalogus des Bibl. v. Dath. Univer. Leiden
1779, gevonden heb in de Bibl. van Wijlen. Joz. koning ^{II. d. 1.} en hoop erode ~~het~~ den leiden
magtigte worden. Moet alwaar het H. gevonden worden, en wel met n. 82.
gelijk ge er van geeft, dan ware de identiteit gewaarborgd. Daar dan
H. v. m. v. Beets het alom gekocht hebben.

Zoo worden alle door een breede letter, of als col. 1, 2, aangegeven.
Dit in Hoof. aanhalingen, miltendy, geeft licht dat zijn H. H.
niet in columnen, en dus denkelyk ook niet in folioformaat
gevoelt is.

De Hoof. H. H. zegt haare bewyzen: juist het karakter van compilatie, dat
dize Hoof. draagt, en het gebruik maken van verschillende
bekende geschriften, als Beetha, Hartstroloudey, enz. Beseemt
my wordelyke belang in. Het is een proeve van geschiedschryf-
ving uit een byzondert oogpunt, zoo als wij er weinig herkent.
- By de eerty. vrienden onder andere ook de aanhalingen te
worden aangeweren: Hartstrol. heeft bij volgen der Latynschy
-lekt, niet volgen de Holl. vertaling te truidt.

De Hoof. v. d. Hoop) heeft het verlangen, tot een groot deel ^{mogelyk} te
giffen of Beiyen, ook enige te hekking kan hebben tot
einen basterd van eenigen Graaf en het Byzysche huy.
Het 3. d. van Nijhoff's Gedenkw. dat om die tydty handelt,
heeft den onbekenden schryver niet.
Allen mencken den schryver tyd en lust tot overaken
en late uitgeven, a ja afs van die H. H.

